ORNITHOSE BIJ DUIVEN:

MAAR AL TE VAAK OORZAAK VAN SLECHT PRESTEREN

dierenarts Werquin

Vandaag de dag vormen de ademhalingsproblemen bij duiven de voornaamste oorzaak van prestatievermindering. Een verbeterde hygiëne, voorbehoedend kuren en regelmatige bezoeken aan de dierenarts hebben tot gevolg dat de meeste banale ziekteverwekkers zoals trichomonas, coccidiose en wormen veel minder schade berokkenen dan vroeger. Anders is het gesteld met de ademhalingsziekten: maar al te vaak blijken duivenliefhebbers zeer veel moeite te hebben om deze ziekteverschijnselen en de ermee gepaard gaande gevolgen onder controle te krijgen. Ademhalingsproblemen zijn dan ook de meest frequente klacht in de duivenpraktijk.
Nu, vóór de aanvang van het duivenseizoen, is het eigenlijk het meest geschikte tijdstip voor een grondige medicatie tegen deze vervelende spelbrekers...

Luchtweginfecties zijn bij de duiven onder verschillende benamingen bekend: ornithose, coryza, dikke koppen, het vliesje, besmettelijk snot. Onderscheid maken tussen deze ademhalingsproblemen is in de praktijk meestal weinig zinvol. Veelal zijn het allen symptomen van éénzelfde probleem. Verschillende factoren kunnen aan de oorzaak liggen van luchtweginfecties. Naast besmettelijke oorzaken (virussen, bacteriën, mycoplasmen) spelen omgevingsfactoren een belangrijke rol. Meestal ontstaan de ademhalingsproblemen door een combinatie van deze factoren.
Het grootste aandeel van deze luchtweginfecties wordt veroorzaakt door de "echte ornithose" of "chlamydiose". De verwekker van deze ziekte is een kleine bacterie*: de chlamydia bacterie.* In tegenstelling tot de meeste andere bacteriën bevindt deze bacterie zich in de duivencel. Dit is een van de redenen waarom ornithose vaak lange tijd op het hok aanwezig kan blijven en slechts mits langdurige medicatie verdwijnt. Heden ten dage zijn een groot deel van de duiven met deze bacterie besmet.
Ook heel wat omgevingsfactoren kunnen het ontstaan van ornithose in de hand werken. Slechte hokomstandigheden (tocht, onvoldoende isolatie of overbevolking) en/of weersomstandigheden spelen eveneens een belangrijke rol. Ook de stress tijdens het wedstrijdseizoen (ondermeer door het transport) draagt vaak bij tot het ontstaan van ornithose.

Lichte ademhalingsinfecties veroorzaken soms *enkel prestatievermindering* zonder dat duidelijke symptomen optreden. Een vroegtijdig opsporen van de problemen is dan ook van het allergrootste belang.
Bij ergere infecties ontstaan wél duidelijke symptomen:
vuile neusdoppen en oogranden, rood ontstoken oogbindvlies, vochtige ogen, rechtopstaande veren ter hoogte van de oren, ademen met open bek, niet meer vliegen.

De behandeling van ademhalingsinfecties bestaat steeds uit het verstrekken van een geschikt antibioticum. Dergelijke behandeling kan slechts doeltreffend zijn wanneer *voldoende lang* behandeld wordt (in het algemeen is zelfs voor de meest onschuldige infectie één week steeds een minimum). Meestal is behandeling *via het drinkwater* het meest aangewezen. Let er echter op dat het geneesmiddel hiervoor geschikt is. Nog steeds worden hiertegen veel fouten gemaakt: veel geneesmiddelen zijn onoplosbaar of verliezen snel hun werking na kontakt met water ! Het *inspuiten* van duiven is enkel zinvol wanneer dit meerdere keren na elkaar gebeurt of wanneer de inspuiting gekombineerd wordt met een hierop aansluitende drinkwaterbehandeling. Het effect van één enkele inspuiting is immers veel te kort !

Noteer ook dat ernstige ademhalingsinfecties nooit kunnen genezen worden door het alleen verstrekken van oogdruppels zonder algemene antibioticumtherapie. Het toedienen van

oogdruppels of oogzalf als ondersteunende therapie (= bv samen met de drinkwatermedicatie) kan wél nuttig zijn bij erg ontstoken oogleden.

In veel gevallen lost een kortstondige antibioticumtherapie jammer genoeg de problemen op het hok niet definitief op. Sommige hokken hebben zelfs jaarlijks met ademhalingsproblemen last. In deze gevallen dient het probleem grondiger geanaliseerd te worden.
Allereerst dienen mogelijke **fouten in de hokconstructie** uitgesloten te worden. Is het hok voldoende geïsoleerd ? (duiven zijn immers zeer gevoelig aan temperatuur-schommelingen !) Is er voldoende ventilatie ? Is er geen tocht op het hok ? In het algemeen kan gesteld worden dat de meeste hokproblemen veroorzaakt worden door tocht of onvoldoende isolatie. Ook het aantal duiven op het hok speelt een belangrijke rol: overbevolking verhoogt de kans op problemen !

Bij aanslepende ademhalingsproblemen is het noodzakelijk na te gaan of de duiven niet besmet zijn met **chlamydia**. Deze kleine bacterie is de verwekker van de zogenaamde "echte ornithose". Heel wat duiven zijn heden ten dage met deze bacterie besmet. Zonder doeltreffende behandeling blijft de ziekte vaak jarenlang op het hok aanwezig. De ouderdieren dragen deze ziekte immers zeer gemakkelijk over op de jongen. Daarenboven blijven sommige, schijnbaar gezonde duiven, jarenlang de bacterie in zich dragen.

Nieuwe onderzoeksmethodes laten toe om na te gaan of uw duiven al dan niet met chlamydia besmet zijn.
Best wordt hiervoor een ooguitstrijkje en cloacauitstrijkje na speciale Stampkleuring microscopisch onderzocht.
Op probleemhokken zou eigenlijk steeds dergelijk onderzoek moeten gebeuren.

Foto:
het nemen van een ooguitstrijkje voor chlamydiaonderzoek.

Voor de behandeling van chlamydia is het langdurig verstrekken van een geschikt antibioticum noodzakelijk. Momenteel levert een drinkwatermedicatie met een geconditioneerd doxycyclinepreparaat gedurende minstens 4 tot 6 weken de beste resultaten (noteer hierbij dat zuivere doxycycline van bij de apotheker niet geschikt is voor aanwending in het drinkwater en dat dus best gekozen wordt voor preparaten speciaal ontwikkeld voor duiven). Kalk stoort de werking van doxycycline: zorg er daarom steeds voor dat tijdens de behandeling kalkarm water (regenwater of flessenwater) gebruikt wordt. Verwijder ook alle grit en mineraalmengelingen van het hok !
Andere geneesmiddelen hebben geen of onvoldoende werking tegen de chlamydiabacterie ! Ook wanneer de behandeling onvoldoende lang doorgezet wordt keren de ziektetekens gemakkelijk terug.
Op probleemhokken waar chlamydia reeds herhaaldelijk de oorzaak was van slechte prestaties is het vaak nuttig vóór de aanvang van het vluchtseizoen gedurende meerdere weken te behandelen. Omdat de ziekte overgedragen wordt van de ouderdieren op de jongen verhoogt een langdurige behandeling vóór het kweken de kans op gezonde, niet-besmette jongen.
De ervaring leert ons daarenboven dat het regelmatig verstrekken van voorbehoedende behandelingen tijdens het vluchtseizoen op heel wat hokken de vluchtprestaties verbetert. Hieruit blijkt dat beweringen als zouden bij regelmatig "kuren" de duiven verzwakken of de antibiotica hun effect verliezen niet hoeven waar te zijn. Het verstrekken van de juiste geneesmiddelen onder diergeneeskundige begeleiding blijkt vaak de snelste manier te zijn om de ademhalingsproblemen op het hok onder controle te krijgen.

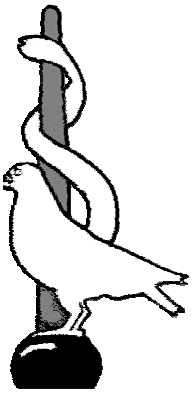

Dierenarts Guy WERQUIN
medische begeleiding sportduiven

consultaties:
weekdagen: van 18u tot 19u30
zaterdag: van 10u tot 11u30
hokbezoek op afspraak

Elverdingsestraat 50, 8900 Ieper
Tel 057/20 48 58 Fax 057/20 46 74
email guy@werquin.com